

**ZAKON
O FINANSIJSKIM KONGLOMERATIMA***

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se utvrđivanje finansijskog konglomerata, dodatna supervizija, odnosno nadzor regulisanih subjekata koji su dobili dozvolu za rad u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, investicionih društava, društava za osiguranje, društava za reosiguranje, društava za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, društava za upravljanje alternativnim investicionim fondovima i društava za upravljanje penzionim fondovima, a koji čine finansijski konglomerat i druga pitanja od značaja za finansijske konglomerate.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 2

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **regulisani subjekt** je kreditna institucija, investiciono društvo, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, društvo za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, odnosno društvo za upravljanje alternativnim investicionim fondovima i društvo za upravljanje penzionim fondovima;
- 2) **kreditna institucija** je pravno lice koje je od Centralne banke Crne Gore dobilo dozvolu za rad kao banka;
- 3) **investiciono društvo** je investiciono društvo kako je određeno propisima koji uređuju tržište kapitala;
- 4) **društvo za osiguranje** je pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori kojem je nezavisni regulatorni organ izdao dozvolu za obavljanje poslova osiguranja u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje djelatnosti osiguranja;
- 5) **društvo za reosiguranje** je pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori kojem je nezavisni regulatorni organ izdao dozvolu za obavljanje poslova reosiguranja u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje djelatnosti osiguranja;
- 6) **finansijska institucija** je pravno lice, koje nije institucija, a čija je isključiva ili pretežna djelatnost sticanje učešća u kapitalu ili obavljanje jedne ili više osnovnih finansijskih usluga utvrđenih zakonom kojim se uređuju kreditne institucije, uključujući finansijski holding, mješoviti finansijski holding, platnu instituciju, društvo za upravljanje imovinom, a isključujući osiguravajuće holdinge i mješovite osiguravajuće holdinge;

- 7) **društvo za pomoćne usluge** je privredno društvo čiju osnovnu djelatnost čini sticanje vlasništva ili upravljanje imovinom, upravljanje uslugama obrade podataka ili slična djelatnost koja je pomoćna u odnosu na osnovnu djelatnost jedne ili više kreditnih institucija;
- 8) **osiguravajući holding** je matično društvo koje nije mješoviti finansijski holding i čija je glavna djelatnost sticanje udjela i učešće u zavisnim društvima, kada su ta društva kćeri isključivo ili uglavnom društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje ili društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje iz država članica ili društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje iz trećih zemalja i najmanje jedno od tih društava kćeri je društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje;
- 9) **društvo za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom** je pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori koje, na osnovu dozvole nadležnog organa, obavlja djelatnost upravljanja otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom;
- 10) **otvoreni investicioni fond** sa javnom ponudom je otvoreni investicioni fond kako je određeno propisima koji uređuju otvorene investicione fondove sa javnom ponudom;
- 11) **alternativni investicioni fond** je alternativni investicioni fond kako je određeno propisima koji uređuju alternativne investicione fondove;
- 12) **društvo za upravljanje alternativnim investicionim fondovima** je društvo koje je određeno propisima koji uređuju alternativne investicione fondove;
- 13) **društvo za upravljanje penzionim fondovima** je akcionarsko društvo koje upravlja dobrovoljnim penzionim fondom;
- 14) **sektorski propisi** su zakoni i posebni propisi kojima se uređuje izdavanje dozvola za rad i odobrenja, poslovanje, supervizija, odnosno nadzor poslovanja regulisanih subjekata iz finansijskog sektora;
- 15) **finansijski sektor** je sektor koji obuhvata:
  - kreditne institucije, finansijske institucije, društva za pomoćne usluge i lizing društva (bankarski sektor);
  - investiciona društva, društva za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, društva za upravljanje alternativnim investicionim fondovima, društva za upravljanje penzionim fondovima (sektor investicionih usluga);
  - društva za osiguranje, društva za reosiguranje i osiguravajući holding (sektor osiguranja);
- 16) **značajno učešće** je učešće u kapitalu drugog privrednog društva od 20% i više, ili mogućnost efektivnog vršenja značajnog uticaja na upravljanje ili poslovnu politiku tog društva;
- 17) **bliska povezanost** je odnos u kome su dva ili više fizičkih ili pravnih lica povezana po osnovu:
  - odnosa značajnog učešća iz tačke 16 ovog člana;
  - odnosa kontrole između matičnog i zavisnog društva ili sličan odnos između bilo kojeg fizičkog ili pravnog lica i privrednog društva;
  - činjenice da su oba ili sva lica stalno povezana sa istim trećim licem odnosom kontrole;
- 18) **društva povezana zajedničkim upravljanjem** su dva ili više lica koja nijesu povezana odnosom kontrole, a između kojih postoji najmanje jedan od sljedećih oblika povezanosti:

- društva su ravnopravna i povezana zajedničkim vođenjem u skladu sa zaključenim ugovorom ili odredbama statuta,
  - kontroliše ih isto treće lice, ili
  - većinu članova odbora direktora ili drugih odgovarajućih organa koji vrše upravljačku ili nadzornu funkciju u tim društvima čine ista lica;
- 19) **mješoviti finansijski holding** je matično društvo koje nije regulisani subjekt, ali koje zajedno sa zavisnim društvima, od kojih je najmanje jedno regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori ili državi članici, i sa drugim licima čini finansijski konglomerat;
- 20) **država članica** je država članica Evropske unije i država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru;
- 21) **treća zemlja** je strana država koja nije država članica;
- 22) **nadležni organ** je organ koji je ovlašćen za superviziju, odnosno nadzor, kreditnih institucija, društava za osiguranje, društava za reosiguranje, investicionih društava, društava za upravljanje otvorenim investicionim fondovima s javnom ponudom, društava za upravljanje alternativnim investicionim fondovima i društava za upravljanje penzionim fondovima na pojedinačnoj osnovi ili na nivou grupe;
- 23) **mjerodavni nadležni organ** je:
- nadležni organ u Crnoj Gori ili državi članici koji je ovlašćen za superviziju odnosno nadzor svih regulisanih subjekata iz finansijskog konglomerata na nivou grupe, naročito krajnjeg matičnog društva u sektoru,
  - nadležni organ u Crnoj Gori ili državi članici koji je imenovan kao koordinator, ako taj organ nije organ iz alineje 1 ove tačke, ili
  - drugi nadležni organ, značajan po mišljenju organa iz al. 1 i 2 ove tačke;
- 24) **koordinator** je mjerodavni nadležni organ nadležan za sprovođenje dodatne supervizije, odnosno nadzora nad regulisanim subjektima u finansijskom konglomeratu;
- 25) **transakcije u okviru grupe** su sve transakcije na osnovu kojih se regulisani subjekti u okviru finansijskog konglomerata direktno ili indirektno oslanjaju na druga društva u okviru iste grupe ili druga fizička ili pravna lica blisko povezana sa društvima iz iste grupe, a koje su zaključene u svrhu ispunjavanja ugovornih ili neugovornih obaveza, uz plaćanje ili bez plaćanja;
- 26) **upravljanje rizicima** je skup postupaka i metoda za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, kontrolisanje i praćenje rizika, uključujući i izvještavanje o rizicima kojima su regulisani subjekti u finansijskom konglomeratu izloženi ili bi mogli biti izloženi u svom poslovanju;
- 27) **koncentracija rizika** su sve izloženosti riziku sa mogućim gubitkom koji je dovoljno veliki da ugrozi solventnost ili opšti finansijski položaj regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu, bez obzira na to da li su takve izloženosti izazvane rizikom druge ugovorne strane, odnosno kreditnim rizikom, investicionim rizikom, rizikom osiguranja, tržišnim rizikom, ostalim rizicima ili kombinacijom ili međusobnim djelovanjem takvih rizika.

II. UTVRĐIVANJE FINANSIJSKOG KONGLOMERATA

Finansijski konglomerat

Član 4

Finansijski konglomerat je grupa ili podgrupa sa regulisanim subjektom na čelu grupe, ili grupa u kojoj je najmanje jedno od zavisnih društava regulisani subjekt, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) za grupu na čijem čelu se nalazi regulisani subjekt:
  - taj subjekt je matično društvo subjekta iz finansijskog sektora, ima značajno učešće u subjektu iz finansijskog sektora ili je povezan sa subjektom iz finansijskog sektora na način iz člana 6 stav 1 tačka 4 ovog zakona;
  - najmanje jedan od subjekata u grupi pripada sektoru osiguranja i najmanje jedan pripada bankarskom sektoru ili sektoru investicionih usluga; i
  - konsolidovane ili grupne aktivnosti subjekata u grupi u sektoru osiguranja i subjekata u bankarskom sektoru, odnosno sektoru investicionih usluga su značajne u skladu sa članom 8 st. 2 ili 4 ovog zakona;
- 2) za grupu na čijem čelu se ne nalazi regulisani subjekt:
  - aktivnosti grupe odvijaju se pretežno u finansijskom sektoru u skladu sa članom 8 stav 1 ovog zakona;
  - najmanje jedan od subjekata u grupi pripada sektoru osiguranja i najmanje jedan pripada bankarskom sektoru, odnosno sektoru investicionih usluga i
  - konsolidovane ili grupne aktivnosti subjekata u grupi iz sektora osiguranja i subjekata iz bankarskog sektora, odnosno sektora investicionih usluga značajne su u skladu sa članom 8 st. 2 ili 4 ovog zakona.

Matično društvo i zavisno društvo

Član 5

(1) Matično društvo je privredno društvo koje u odnosu na drugo privredno društvo (zavisno društvo) ispunjava jedan od sljedećih uslova:

- 1) ima većinu glasačkih prava u zavisnom društvu;
- 2) akcionar je ili imalac udjela i ima pravo imenovanja ili opoziva većine članova upravnog odbora, nadzornog odbora ili drugih organa upravljanja ili nadzora;
- 3) ima pravo ostvarivanja dominantnog uticaja nad zavisnim društvom na osnovu ugovora ili sporazuma;
- 4) ima značajno učešće u zavisnom društvu i nad tim društvom ostvaruje dominantni uticaj;
- 5) akcionar je ili imalac učešća u zavisnom društvu na osnovu ugovora ili sporazuma sa drugim akcionarima ili imaocima udjela, na način da kontroliše većinu glasačkih prava u tom društvu; ili
- 6) ima značajno učešće u zavisnom društvu i ima zaključen ugovor o vođenju poslova društva sa zavisnim društvom na osnovu kojeg vodi poslove zavisnog društva.

(2) Pravno lice koje je matično društvo drugog društva, smatra se matičnim društvom društava koja imaju položaj zavisnog društva u odnosu na to drugo društvo.

(3) Glasačkim pravima i pravima imenovanja, odnosno opoziva koja pripadaju matičnom društvu smatraju se i glasačka prava i prava imenovanja, odnosno opoziva koja pripadaju društvu koje je zavisno, odnosno koje djeluje za račun tog matičnog društva ili za račun zavisnih društava tog matičnog društva, osim ako:

- 1) drži akcije u svoje ime, a za račun lica koje nije ni matično ni zavisno društvo; ili

2) drži akcije kao obezbjeđenje i prava ostvaruje u skladu sa uputstvima drugih lica ili ih je steklo odobravanjem kredita kao dijela redovnih aktivnosti, a glasačka prava se ostvaruju u interesu lica koje je založilo akcije kao obezbjeđenje.

(4) Matično društvo je i društvo koje po mišljenju nadležnog organa ostvaruje nad drugim društvom dominantni uticaj.

(5) Zavisno društvo je društvo koje je na jedan od načina iz stava 1 ovog člana podređeno matičnom društvu.

(6) Kontrola, u smislu ovog člana, je odnos iz stava 1 ovog člana između matičnog i zavisnog društva ili sličan odnos između bilo kojeg fizičkog ili pravnog lica i privrednog društva.

Grupa

Član 6

Grupa je grupa pravnih, odnosno fizičkih lica uključujući i podgrupu, koju čine:

- 1) matično društvo i zavisno društvo, kao i društva u kojima ova društva imaju značajno učešće;
- 2) društva koja su međusobno povezana zajedničkim djelovanjem;
- 3) pravna odnosno fizička lica koja imaju značajno učešće u regulisanom subjektu; ili
- 4) pravna, odnosno fizička lica koja imaju značajan uticaj nad regulisanim subjektom bez učešća u kapitalu tog regulisanog subjekta ili u glasačkim pravima tog regulisanog subjekta i lica koje ima značajan uticaj nad drugim regulisanim subjektom bez učešća u kapitalu tog drugog regulisanog subjekta ili u glasačkim pravima tog drugog regulisanog subjekta pod uslovom da ta dva regulisana subjekta čine finansijski konglomerat.

Vodeći član u grupi

Član 7

(1) Vodeći član u grupi je:

- 1) pravno lice koje je matično društvo, ili pravno lice koje ima značajno učešće u zavisnom društvu;
- 2) pravno lice koje je sa drugim pravnim licem iz iste grupe povezano zajedničkim djelovanjem; ili
- 3) pravno lice iz grupe koje odredi koordinator u slučaju povezanosti iz člana 6 stav 1 tačka 4 ovog zakona.

(2) U slučajevima iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana vodeći član u grupi je lice sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru, osim ako koordinator, samostalno ili u saradnji sa ostalim mjerodavnim nadležnim organima ili finansijskim konglomeratom, ne odluči drugačije.

Kriterijumi za utvrđivanje finansijskog konglomerata

Član 8

(1) U grupi se pretežno obavljaju poslovi iz finansijskog sektora ako je procentualno učešće bilansnih suma regulisanih i neregulisanih subjekata iz finansijskog sektora u grupi u odnosu prema bilansnim sumama svih lica u grupi veće od 40%.

(2) Aktivnosti lica u grupi pojedinog sektora u finansijskom sektoru se smatraju značajnim ako je prosjek procentualnog učešća bilansne sume pojedinog sektora u ukupnoj bilansnoj sumi svih lica iz finansijskog sektora i procentualnog učešća

kapitalnih zahtjeva pojedinog sektora u ukupnim kapitalnim zahtjevima svih lica iz finansijskog sektora, veći od 10%.

(3) Kapitalni zahtjevi iz stava 2 ovog člana obračunavaju se u skladu sa sektorskim propisima.

(4) Aktivnosti lica pojedinih sektora u grupi smatraju se značajnim i u slučaju ako je bilansna suma najmanjeg finansijskog sektora u grupi veća od 100.000.000 EUR.

(5) Mjerodavni nadležni organi, ako procijene da je za utvrđivanje finansijskog konglomerata i za svrhu dodatne supervizije, odnosno nadzora to značajno, mogu zajednički odlučiti da se pri obračunavanju pokazatelja aktivnosti st. 1 i 2 ovog člana kriterijum u vezi sa bilansnom sumom zamijeni ili dopuni sljedećim kriterijumima:

- 1) strukturom prihoda;
- 2) učešćem vanbilansnih stavki lica iz pojedinog finansijskog sektora; ili
- 3) ukupnom imovinom kojom se upravlja.

Izuzeci pri utvrđivanju finansijskog konglomerata

Član 9

(1) Ako se grupa ne ispunjava kriterijum iz člana 8 stav 2 ovog zakona, mjerodavni nadležni organi mogu zajednički odlučiti da se takva grupa ne smatra finansijskim konglomeratom ili da se nad tom grupom ne sprovodi dodatna supervizija, odnosno nadzor, u oblasti koncentracije rizika, transakcija u okviru grupe, sistema internih kontrola i procesa upravljanja rizicima, ako bi sprovođenje dodatne supervizije, odnosno nadzora nad tom grupom bilo neprimjereno ili navodilo na pogrešne zaključke u odnosu na ciljeve dodatne supervizije odnosno nadzora.

(2) Ako grupa ispunjava kriterijum iz člana 8 stav 2 ovog zakona, a najmanji sektor ne prelazi 100.000.000 EUR, mjerodavni nadležni organi mogu odlučiti da grupu neće smatrati finansijskim konglomeratom.

(3) Mjerodavni nadležni organi mogu odlučiti da ne sprovode dodatnu superviziju, odnosno nadzor u oblasti koncentracije rizika, transakcija u okviru grupe, sistema internih kontrola i procesa upravljanja rizicima i u slučaju ako bi sprovođenje dodatne supervizije, odnosno nadzora nad tom grupom bilo neprimjereno ili bi navodilo na pogrešne zaključke u odnosu na ciljeve dodatne supervizije, odnosno nadzora.

(4) Ako je nadležni organ donio odluku u skladu sa st. 1 ili 2 ovog člana, o toj odluci obavještava druge nadležne organe.

(5) Odluka iz stava 4 ovog člana objavljuje se internet stranici nadležnog organa, osim ako sadrži podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu ili čije bi objavljivanje ugrozilo poslovanje regulisanih subjekata ili finansijskog sistema.

Najmanji i najznačajniji finansijski sektor

Član 10

(1) Najmanji finansijski sektor u grupi je sektor sa najnižim prosjekom procentualnog učešća.

(2) Najznačajniji finansijski sektor u grupi je pojedini sektor sa najvišim prosjekom procentualnog učešća.

(3) Za potrebe obračuna procentualnog učešća pojedinog sektora i mjerenja najmanjeg i najznačajnijeg finansijskog sektora, bilansne sume i kapitalni zahtjevi iz bankarskog sektora i sektora investicionih usluga se sabiraju.

(4) Društva za upravljanje otvorenim investicionim fondovima s javnom ponudom uključuju se u sektor kojem pripadaju u grupi, a ako ne pripadaju isključivo jednom sektoru u grupi, uključuju se u najmanji finansijski sektor.

(5) Društva za upravljanje alternativnim investicionim fondovima uključuju se u sektor kojem pripadaju u grupi, a ako ne pripadaju isključivo jednom sektoru u grupi, uključuju se u najmanji finansijski sektor.

Isključenje lica iz grupe

Član 11

(1) Pri utvrđivanju ispunjenosti uslova za finansijski konglomerat propisanih ovim zakonom, mjerodavni nadležni organi mogu zajednički donijeti odluku o:

- 1) isključenju lica iz grupe pri obračunavanju pokazatelja aktivnosti iz člana 8 st. 1 i 2 ovog zakona, ako se radi o slučajevima iz člana 22 ovog zakona, osim ako je to lice prenijelo sjedište iz države članice u treću zemlju i postoji dokaz da je lice promijenilo sjedište radi izbjegavanja propisa;
- 2) primjeni kriterijum iz člana 8 st. 1 i 2 ovog zakona za protekle tri uzastopne godine kako bi se izbjegao uticaj iznenadnih promjena u postupku utvrđivanja, osim ako je u grupi došlo do značajnih strukturnih promjena u sastavu grupe; i
- 3) isključenju jednog ili više imalaca značajnog učešća u manjem sektoru ako su takva učešća presudna za utvrđivanje finansijskog konglomerata, a zajedno su od zanemarljivog interesa imajući u vidu ciljeve dodatne supervizije, odnosno nadzora.

(2) Ako je finansijski konglomerat već utvrđen u skladu sa uslovima i kriterijumima iz čl. 4, 8 i 9 ovog zakona, odluka iz stava 1 ovog člana može se donijeti samo na predlog koordinatora tog finansijskog konglomerata.

Dodatna supervizija, odnosno nadzor finansijskog konglomerata sa nižim pokazateljima aktivnosti

Član 12

(1) Ako finansijski konglomerat prestane da ispunjava kriterijume iz člana 8 st. 1 i 2 ovog zakona, dodatna supervizija, odnosno nadzor će se sprovoditi i sljedeće tri godine ako je procentualno učešće bilansnih suma regulisanih i neregulisanih subjekata iz finansijskih sektora u grupi u odnosu prema bilansnim sumama svih lica u grupi veće od 35%, odnosno ako je prosjek pojedinog sektora iz člana 8 stav 2 ovog zakona veći od 8%.

(2) Ako finansijski konglomerat nad kojim se sprovodi dodatna supervizija, odnosno nadzor u skladu sa ovim zakonom prestane da ispunjava kriterijume iz člana 8 stav 4 ovog zakona, dodatna supervizija, odnosno nadzor će se sprovoditi i sljedeće tri godine ako je bilansna suma najmanjeg finansijskog sektora u grupi veća od 80.000.000 EUR.

(3) U slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana, ako je koordinator Centralna banka Crne Gore, Komisija za tržište kapitala ili Agencija za nadzor osiguranja, koordinator u svakom trenutku može, uz saglasnost ostalih mjerodavnih nadležnih organa, odlučiti da prestane sprovođenje dodatne supervizije, odnosno nadzora nad finansijskim konglomeratom, zbog nižih procentualnih učešća ili bilansnih suma iz st. 1 ili 2 ovog člana.

Podaci koji se koriste pri utvrđivanju finansijskog konglomerata

Član 13

(1) Svi obračuni izvršeni u skladu sa čl. 8 do 12 ovog zakona, a koji se odnose na bilansnu sumu, vrše se se na osnovu agregatnih bilansnih suma pojedinih subjekata u grupi iz godišnjih finansijskih izvještaja sačinjenih u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

(2) Za potrebe obračuna iz stava 1 ovog člana, u visinu učešća u pojedinom subjektu u grupi uključuje se bilansna suma koja je srazmjerna agregatnom učešću svih lica iz grupe u tom subjektu.

(3) Ako se za grupu mogu sastaviti konsolidovani finansijski izvještaji u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, ti izvještaji se mogu koristiti umjesto izvještaja izrađenih na osnovu agregatnih bilansnih suma pojedinih lica u grupi.

(4) Nadležni organi na godišnjoj osnovi ponovo procjenjuju izuzetke od primjene dodatne supervizije, odnosno nadzora, procjenjuju rizike kojima su izložene finansijske grupe i preispituju kvantitativne pokazatelje iz čl. 8 do 12 ovog zakona.

Odlučivanje o postojanju finansijskog konglomerata

Član 14

(1) Nadležni organi koji su izdali dozvolu za rad regulisanim subjektima odlučuju o postojanju finansijskog konglomerata nad kojim će se sprovesti dodatna supervizija, odnosno nadzor.

(2) Nadležni organi iz Crne Gore i drugi nadležni organi koji su izdali dozvolu za rad regulisanim subjektima koji pripadaju grupi, u postupku odlučivanja o postojanju finansijskog konglomerata saraduju i razmjenjuju potrebne informacije.

(3) Ako nadležni organ iz Crne Gore koji je izdao dozvolu za rad regulisanom subjektu smatra da je to lice član grupe koja bi mogla biti utvrđena kao finansijski konglomerat u skladu sa ovim zakonom, o tome obavještava:

- 1) drugi nadležni organ u Crnoj Gori;
- 2) nadležne organe iz država članica koji su izdali dozvolu za rad regulisanim subjektima u grupi; i
- 3) Zajednički odbor.

Odluka o postojanju finansijskog konglomerata

Član 15

(1) Koordinator će odluku o postojanju finansijskog konglomerata dostaviti vodećem članu grupe, koji je dužan da u roku od osam dana od dana prijema odluke o tome obavijesti sve regulisane subjekte iz tog finansijskog konglomerata.

(2) Odluka o postojanju finansijskog konglomerata naročito sadrži:

- 1) spisak lica koja čine finansijski konglomerat, naziv i sjedište vodećeg člana grupe;
- 2) spisak mjerodavnih nadležnih organa i podatke o nadležnom organu koji je određen za koordinatora;
- 3) poziv vodećem članu grupe da u roku od 15 dana od dana prijema odluke o postojanju finansijskog konglomerata obavijesti koordinatora o nazivu finansijskog konglomerata.

(3) Koordinator će o odluci o postojanju finansijskog konglomerata obavijestiti

i:

- 1) druge mjerodavne nadležne organe koji su izdali dozvole za rad regulisanim subjektima u tom finansijskom konglomeratu;

- 2) mjerodavne nadležne organe u državi članici u kojoj je sjedište mješovitog finansijskog holdinga;
- 3) druge nadležne organe koji su izdali dozvole za rad licima u tom finansijskom konglomeratu; i
- 4) Zajednički odbor.

Odluka o prestanku finansijskog konglomerata

Član 16

(1) Ako koordinator smatra da više nijesu ispunjeni uslovi za obavljanje dodatne supervizije, odnosno nadzora nad finansijskim konglomeratom u skladu sa ovim zakonom, dužan je da o tome obavijesti druge mjerodavne nadležne organe iz člana 14 stav 1 ovog zakona koji su učestvovali u donošenju zajedničke odluke o postojanju finansijskog konglomerata.

(2) Nadležni organi iz stava 1 ovog člana zajednički donose odluku o prestanku finansijskog konglomerata ako više nijesu ispunjeni uslovi iz ovog zakona za utvrđivanje finansijskog konglomerata.

(3) Odluku iz stava 2 ovog člana koordinator dostavlja vodećem članu grupe koji je dužan da, u roku od osam dana od dana prijema te odluke, o tome obavijesti lica iz tog finansijskog konglomerata.

(4) Vodeći član grupe je dužan da u pisanoj formi obavijesti koordinатора o prestanku ispunjavanja uslova za postojanje finansijskog konglomerata, i to u roku od 30 dana od dana kada su uslovi za utvrđivanje finansijskog konglomerata prestali da postoje.

III. DODATNA SUPERVIZIJA, ODNOSNO NADZOR

Dodatna supervizija, odnosno nadzor

Član 17

(1) Dodatna supervizija, odnosno nadzor finansijskog konglomerata je supervizija, odnosno nadzor koji se sprovodi nad poslovanjem finansijskog konglomerata od strane organa koji su nadležni za superviziju, odnosno nadzor regulisanih subjekata.

(2) Organi ovlašćeni za sprovođenje dodatne supervizije, odnosno nadzora regulisanih subjekata u Crnoj Gori su Centralna banka Crne Gore, Komisija za tržište kapitala i Agencija za nadzor osiguranja.

Obim dodatne supervizije, odnosno nadzora

Član 18

(1) Ako je koordinator iz Crne Gore, dodatna supervizija, odnosno nadzor na nivou finansijskog konglomerata sprovodi se nad svakim regulisanim subjektom:

- 1) koji je vodeći član u grupi, a koji ima sjedište u Crnoj Gori;
- 2) čije je matično društvo mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori ili drugoj državi članici;
- 3) koji je vodeći član u grupi i povezan je sa drugim subjektom u finansijskom sektoru zajedničkim djelovanjem; ili
- 4) koji je vodeći član u grupi u slučajevima povezanosti iz člana 6 stav 1 tačka 4 ovog zakona.

(2) Dodatna supervizija, odnosno nadzor na nivou finansijskog konglomerata neće se sprovoditi nad finansijskim konglomeratom koji predstavlja podgrupu istog finansijskog konglomerata.

Prudencijalni zahtjevi na nivou finansijskog konglomerata

Član 19

(1) Regulisani subjekt iz člana 18 ovog zakona dužan je da, na nivou finansijskog konglomerata:

- 1) održava odgovarajuću visinu adekvatnosti kapitala utvrđenu u skladu sa propisom iz člana 39 stav 1 tačka 1 ovog zakona;
- 2) prati značajnu koncentraciju rizika; i
- 3) prati značajne transakcije u okviru grupe regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu.

(2) Svaki regulisani subjekt, pored zahtjeva iz stava 1 ovog člana, dužan je da:

- 1) usvoji i sprovodi politike o adekvatnosti regulatornog kapitala;
- 2) uspostavi i sprovodi efikasan i pouzdan sistem upravljanja rizicima; i
- 3) uspostavi i sprovodi efikasan sistem internih kontrola u svim oblastima poslovanja, a naročito u administrativnim i računovodstvenim postupcima.

(3) Koordinator je ovlašćen da vrši nadzor regulisanog subjekta u vezi sa ispunjavanjem obaveza iz st. 1 i 2 ovog člana.

(4) Nadležni organi obavještavaju Odbor za finansijske konglomerate, stručno tijelo Evropske komisije za pitanja iz oblasti regulisanja finansijskih konglomerata, o izmjenama sektorskih propisa kojima se uređuje supervizija ili nadzor transakcija u okviru grupe i koncentracija rizika.

Adekvatnost kapitala

Član 20

(1) Regulisani subjekti u finansijskom konglomeratu dužni su da održavaju adekvatnost kapitala, tako da kapital na nivou finansijskog konglomerata bude uvijek jednak ili veći od zbira dodatnih kapitalnih zahtjeva svih subjekata koji čine finansijski konglomerat.

(2) Adekvatnost kapitala i dodatni kapitalni zahtjevi za subjekte iz finansijskog sektora u okviru finansijskog konglomerata obračunavaju se na jedan od sljedećih načina:

- 1) metodom računovodstvene konsolidacije;
- 2) metodom dedukcije i agregacije;
- 3) metodom knjigovodstvene dedukcije i
- 4) kombinacijom metoda iz tač. 1 do 3 ovog stava.

(3) Koordinator, u saradnji sa mjerodavnim nadležnim organima, odlučuje koji metod će finansijski konglomerat koristiti prilikom obračunavanja adekvatnosti regulatornog kapitala finansijskog konglomerata.

(4) Vodeći član u grupi dužan je da redovno, a najmanje jednom godišnje obračunava regulatorni kapital i dodatne kapitalne zahtjeve i o tome obavijesti koordinatora.

(5) U obračunavanje dodatnih kapitalnih zahtjeva na nivou finansijskog konglomerata uključuju se sva lica iz finansijskog sektora.

(6) Prilikom obračunavanja adekvatnosti regulatornog kapitala kod primjene metode računovodstvene konsolidacije, regulatorni kapital i dodatni kapitalni zahtjevi za sva lica u grupi obračunavaju se na način i u obimu kako je to uređeno sektorskim propisima.

(7) Prilikom obračunavanja adekvatnosti regulatornog kapitala kod primjene metoda dedukcije i agregacije, u obračunavanje se uključuje srazmjerno učešće koje drži matično društvo ili društvo koje ima značajno učešće u drugom licu u grupi.

(8) Srazmjernim učešćem smatra se direktno ili indirektno učešće u upisanom kapitalu.

Izuzeci pri obračunu adekvatnosti kapitala

Član 21

(1) Koordinator može odlučiti da ne uključi određeni subjekt u obračun dodatnih kapitalnih zahtjeva, ako:

- 1) taj subjekt ima sjedište u trećoj zemlji u kojoj postoje pravne smetnje za dostavljanje potrebnih informacija;
- 2) procijeni da je taj subjekt od zanemarljivog uticaja, uzimajući u obzir ciljeve dodatne supervizije, odnosno nadzora regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu; ili
- 3) procijeni da uključivanje tog subjekta ne bi bilo primjereno ili bi navodilo na pogrešne zaključke vezane za ciljeve dodatne supervizije, odnosno nadzora.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako više subjekata koji su pojedinačno isključeni iz obračuna na osnovu stava 1 tačka 2 ovog člana, po procjeni koordinatora, zajedno nijesu od zanemarljivog uticaja, ti subjekti će biti uključeni u obračun dodatnih kapitalnih zahtjeva.

(3) U slučaju iz stava 1 tačka 3 ovog člana, koordinator donosi odluku o isključivanju nakon dogovora sa ostalim mjerodavnim nadležnim organima, osim u hitnim slučajevima.

(4) Ako pojedini regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori nije uključen u obračun dodatnih kapitalnih zahtjeva na osnovu stava 1 tač. 2 ili 3 ovog člana, nadležni organ može da zahtijeva od vodećeg člana grupe dostavljanje informacija koje su potrebne za superviziju, odnosno nadzor tog regulisanog subjekta.

Koncentracija rizika

Član 22

(1) Vodeći član grupe dužan je da redovno, a najmanje jednom godišnje, izvještava koordinatora o značajnoj koncentraciji rizika na nivou finansijskog konglomerata.

(2) Koordinator može, radi postizanja ciljeva dodatne supervizije, odnosno nadzora, u saradnji sa drugim nadležnim organima, a uzimajući u obzir specifičnost svakog pojedinačnog finansijskog konglomerata, za svaki pojedinačni finansijski konglomerat odrediti ograničenje izloženosti rizicima ili naložiti supervizorske mjere, kojima će se ostvariti ciljevi dodatne supervizije, odnosno nadzora, a u vezi sa bilo kojom koncentracijom rizika na nivou finansijskog konglomerata.

(3) Nadležni organi će, u okviru dodatne supervizije, odnosno nadzora nad koncentracijom rizika na nivou finansijskog konglomerata, naročito pratiti opasnost širenja rizika na druge članove finansijskog konglomerata, rizik sukoba interesa, rizik izbjegavanja sektorskih propisa, kao i iznos ili nivo tih rizika.

(4) Ako postoje sektorski propisi o koncentraciji rizika najznačajnijeg finansijskog sektora, a matično društvo u finansijskom konglomeratu je mješoviti finansijski holding, ti propisi se primjenjuju na nivou cijelog finansijskog konglomerata, uključujući i mješoviti finansijski holding.

Transakcije u okviru grupe

Član 23

(1) Vodeći član grupe dužan je da redovno, a najmanje jednom godišnje, izvještava koordinatora o značajnim transakcijama u okviru grupe regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu.

(2) Transakcije u okviru grupe se smatraju značajnim ako njihov iznos prelazi 5% ukupnog iznosa zahtjeva za adekvatnost regulatornog kapitala na nivou finansijskog konglomerata, osim ako koordinator u saradnji sa mjerodavnim nadležnim organima i finansijskim konglomeratom ne odredi drugi iznos.

(3) Mjerodavni nadležni organi mogu utvrditi kvantitativna ograničenja i kvalitativne zahtjeve, odnosno naložiti supervizorske mjere kojima će se ostvariti ciljevi dodatne supervizije, odnosno nadzora u vezi sa transakcijama u okviru grupe između regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu.

(4) Ako postoje sektorski propisi o transakcijama u okviru grupe najznačajnijeg finansijskog sektora, a matično društvo u finansijskom konglomeratu je mješoviti finansijski holding, ti propisi se primjenjuju na nivou cijelog finansijskog konglomerata, uključujući i mješoviti finansijski holding.

Upravljanje rizicima i sistem internih kontrola

Član 24

(1) Regulisani subjekti u finansijskom konglomeratu dužni su da uspostave i sprovede efikasno upravljanje rizicima i sisteme internih kontrola, koji uključuju i odgovarajuće administrativne i računovodstvene procedure.

(2) Upravljanje rizicima uključuje najmanje sljedeće:

- 1) efikasan i pouzdan sistem upravljanja i odobravanje i periodično preispitivanje strategija i politika upravljanja rizicima na nivou finansijskog konglomerata od strane odgovarajućih organa upravljanja;
- 2) donošenje i sprovođenje odgovarajuće politike u vezi sa adekvatnošću regulatornog kapitala na nivou finansijskog konglomerata kako bi se predvidio uticaj strategije poslovanja na rizični profil i kapitalne zahtjeve određene u skladu sa članom 20 ovog zakona;
- 3) dosljednost svakog pojedinog regulisanog subjekta u finansijskom konglomeratu pri uspostavljanju i sprovođenju odgovarajućih postupaka i sistema za praćenje rizika koji su integrisani u organizaciju poslovanja i koji omogućavaju mjerenje, praćenje i kontrolisanje rizika na nivou finansijskog konglomerata;
- 4) uspostavljanje mehanizama koji treba da doprinesu i razviju, ako je potrebno, primjerene mehanizme i planove oporavka i sanacije, koje je potrebno redovno preispitivati i ažurirati.

(3) Sistem internih kontrola treba, naročito, da obuhvati uspostavljanje i sprovođenje:

- 1) adekvatnih mehanizama za utvrđivanje i mjerenje svih značajnih rizika koji se mogu pojaviti, a kojima će se obezbijediti održavanje odgovarajuće visine regulatornog kapitala u odnosu na visinu rizika; i
- 2) izvještajnih i računovodstvenih procedura za utvrđivanje, mjerenje, praćenje i kontrolisanje transakcija u okviru grupe i koncentracije rizika.

(4) Svi regulisani subjekti, nad kojima se u skladu sa članom 18 ovog zakona sprovodi dodatna supervizija, odnosno nadzor, dužni su da uspostave adekvatne mehanizme interne kontrole za pripremu podataka koji bi bili bitni za sprovođenje dodatne supervizije, odnosno nadzora.

(5) Svi regulisani subjekti su dužni da, na nivou finansijskog konglomerata, na godišnjoj osnovi dostavljaju nadležnim organima u Crnoj Gori podatke o svojoj strukturi, upravljanju i organizacionoj strukturi, kao i takve podatke za sve regulisane subjekte, neregulisana zavisna društva i značajne filijale.

(6) Regulisani subjekti su dužni da, na nivou finansijskog konglomerata, javno objavljuju, u cjelosti ili pozivanjem na već objavljene identične informacije, opis svoje strukture, strukture upravljanja i organizacione strukture.

(7) Nadležni organi su dužni da usklađuju primjenu dodatne supervizije, odnosno nadzora, mehanizama interne kontrole i postupaka upravljanja rizicima na način uređen ovim članom, sa postupcima supervizorskog, odnosno nadzornog pregleda uređenih sektorskim propisima.

(8) Koordinator sprovodi superviziju, odnosno nadzor nad procesima i mehanizmima iz ovog člana.

Testiranje otpornosti na stres

Član 25

(1) Koordinator je dužan da obezbijedi sprovođenje primjerenih i redovnih testiranja otpornosti na stres finansijskih konglomerata.

(2) Mjerodavni nadležni organi su dužni da sarađuju sa koordinatorom pri izvršavanju obaveza iz stava 1 ovog člana.

(3) Koordinator je dužan da dostavlja rezultate stres testova Zajedničkom odboru.

Supervizorske mjere

Član 26

(1) Mjerodavni nadležni organ iz Crne Gore može da mješovitom finansijskom holdingu ili licu u finansijskom konglomeratu koje ne ispunjava zahtjeve iz čl. 19 do 24 ovog zakona, kojem je ugrožena solventnost, ili kojem transakcije u okviru grupe ili koncentracija rizika ugrožavaju finansijski položaj, naloži mjere za poboljšanje finansijskog položaja tog konglomerata (u daljem tekstu: supervizorske mjere) u skladu sa sektorskim propisima.

(2) Supervizorske mjere mješovitom finansijskom holdingu nalaže koordinator, a regulisanom subjektu, ako se radi o finansijskom konglomeratu na čijem čelu nije mješoviti finansijski holding, mjere izriče mjerodavni nadležni organ.

(3) Koordinator, mjerodavni nadležni organi i drugi nadležni organi dužni su da koordiniraju svoje aktivnosti prilikom izricanja supervizorskih mjera.

Koordinator

Član 27

(1) Centralna banka Crne Gore je koordinator u sljedećim slučajevima:

- 1) ako je na čelu finansijskog konglomerata kreditna institucija koja je od Centralne banke Crne Gore dobila dozvolu za rad;
- 2) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekat, a matično društvo regulisanog subjekta je mješoviti finansijski holding, ako je taj regulisani subjekat kreditna institucija koja je od Centralne banke dobila dozvolu za rad;
- 3) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekat, a mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori je matično društvo sa najmanje dva regulisana subjekta iz različitih finansijskih sektora, od kojih je najmanje jedan subjekat koji je od Centralne banke dobio dozvolu za rad, a najmanje jedan koji je od Komisije za tržište kapitala ili Agencije za nadzor sigurnosti

- dobio dozvolu za rad, ako je bankarski sektor najznačajniji finansijski sektor u finansijskom konglomeratu;
- 4) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori je matično društvo najmanje jedne kreditne institucije koja je od Centralne banke dobila dozvolu za rad i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici;
  - 5) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a finansijski konglomerat predvode najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u državi članici, pri čemu se u svakoj od tih država nalazi regulisani subjekt, pod uslovom da oba subjekta pripadaju bankarskom sektoru i da kreditna institucija koja je od Centralne banke dobila dozvolu za rad ima najveću bilansnu sumu;
  - 6) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a finansijski konglomerat predvode najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u državi članici pri čemu se u svakoj od tih država nalazi regulisani subjekt, ako je regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori kreditna institucija koja je od Centralne banke dobila dozvolu za rad i ako je bankarski sektor najznačajniji finansijski sektor;
  - 7) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a istom mješovitom finansijskom holdingu podređen je najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici, a jedan od tih subjekata je kreditna institucija koja ima dozvolu za rad Centralne banke;
  - 8) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a istom mješovitom finansijskom holdingu podređen je najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici, pod uslovom da nijedan regulisani subjekt nije dobio dozvolu za rad u državi u kojoj je sjedište mješovitog finansijskog holdinga, a kreditna institucija koja je od Centralne banke dobila dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru tog finansijskog konglomerata;
  - 9) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a istom mješovitom finansijskom holdingu podređen je najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici, a ni jedan od tih subjekata nema dozvolu za rad u državi članici u kojoj je sjedište mješovitog finansijskog holdinga, a regulisani subjekt sa najvećom najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru je kreditna institucija koja je od Centralne banke dobila dozvolu za rad;
  - 10) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a finansijski konglomerat je grupa bez matičnog društva, a kreditna institucija koja je od Centralne banke dobila dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru; ili
  - 11) u svim ostalim slučajevima, ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a kreditna institucija koja je od Centralne banke dobila dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru.
- (2) Komisija za tržište kapitala je koordinator u sljedećim slučajevima:

- 1) ako je na čelu finansijskog konglomerata pravno lice koje je od Komisije za tržište kapitala dobilo dozvolu za rad;
- 2) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekat, a matično društvo regulisanog subjekta je mješoviti finansijski holding, pod uslovom da je taj regulisani subjekt pravno lice koje je od Komisije za tržište kapitala dobilo dozvolu za rad;
- 3) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori je matično društvo sa najmanje dva regulisana subjekta iz različitih finansijskih sektora, od kojih je najmanje jedan subjekt koji je od Komisije za tržište kapitala dobio dozvolu za rad, a najmanje jedan koji je od Centralne banke ili Agencije za nadzor osiguranja dobio dozvolu za rad, ako je sektor investicionih usluga najznačajniji finansijski sektor u finansijskom konglomeratu;
- 4) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekat, a mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori je matično društvo za najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori koji je od Komisije za tržište kapitala dobio dozvolu za rad, i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici;
- 5) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a finansijski konglomerat predvode najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u državi članici pri čemu se u svakoj od tih država nalazi regulisani subjekt, pod uslovom da su u istom finansijskom sektoru i da pravno lice koje je od Komisije za tržište kapitala dobilo dozvolu za rad ima najveću bilansnu sumu;
- 6) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a finansijski konglomerat predvode najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u državi članici pri čemu se u svakoj od tih država nalazi regulisani subjekt, pod uslovom da pravno lice koje je od Komisije za tržište kapitala dobilo dozvolu za rad pripada najznačajnijem finansijskom sektoru;
- 7) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a istom mješovitom finansijskom holdingu podređen je najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici pod uslovom da nijedan regulisani subjekt nije dobio dozvolu za rad u državi u kojoj je sjedište mješovitog finansijskog holdinga, a pravno lice koje je od Komisije za tržište kapitala dobilo dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećim bilansnim iznosom u najznačajnijem finansijskom sektoru tog finansijskog konglomerata;
- 8) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a istom mješovitom finansijskom holdingu podređen je najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici, a jedan od tih subjekata ima dozvolu za rad od Komisije za tržište kapitala;
- 9) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a istom mješovitom finansijskom holdingu podređen je najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici, a ni jedan od tih subjekata nema dozvolu za rad u državi članici u kojoj je sjedište mješovitog finansijskog holdinga, a pravno lice koje je od Komisije za tržište kapitala dobilo dozvolu za rad je regulisani

subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru;

- 10) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a finansijski konglomerat je grupa bez matičnog društva, a pravno lice koje je od Komisije za tržište kapitala dobilo dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru; ili
- 11) u drugim slučajevima, ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a pravno lice koje je od Komisije za tržište kapitala dobilo dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru.

(3) Agencija za nadzor osiguranja je koordinator u sljedećim slučajevima:

- 1) ako je na čelu finansijskog konglomerata pravno lice koje je od Agencije za nadzor osiguranja dobilo dozvolu za rad;
- 2) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekat, a matično društvo regulisanog subjekta je mješoviti finansijski holding, pod uslovom da je taj regulisani subjekt pravno lice koje je od Agencije za nadzor osiguranja dobilo dozvolu za rad;
- 3) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori je matično društvo sa najmanje dva regulisana subjekta iz različitih finansijskih sektora, od kojih je najmanje jedan subjekt koji je od Agencije za nadzor osiguranja dobio dozvolu za rad, a najmanje jedan koji je od Centralne banke ili Komisije za tržište kapitala dobio dozvolu za rad, ako je sektor osiguranja najznačajniji finansijski sektor u finansijskom konglomeratu;
- 4) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekat, a mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori je matično društvo za najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori koji je od Agencije za nadzor osiguranja dobio dozvolu za rad, i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici;
- 5) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a finansijski konglomerat predvode najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u državi članici pri čemu se u svakoj od tih država nalazi regulisani subjekt, pod uslovom da su u istom finansijskom sektoru i da pravno lice koje je od Agencije za nadzor osiguranja dobilo dozvolu za rad ima najveću bilansnu sumu;
- 6) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a finansijski konglomerat predvode najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan mješoviti finansijski holding sa sjedištem u državi članici pri čemu se u svakoj od tih država nalazi regulisani subjekt, pod uslovom da pravno lice koje je od Agencije za nadzor osiguranja dobilo dozvolu za rad pripada najznačajnijem finansijskom sektoru;
- 7) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a istom mješovitom finansijskom holdingu podređen je najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici pod uslovom da nijedan regulisani subjekt nije dobio dozvolu za rad u državi u kojoj je sjedište mješovitog finansijskog holdinga, a pravno lice koje je od Agencije za nadzor osiguranja dobilo dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru tog finansijskog konglomerata;

- 8) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a istom mješovitom finansijskom holdingu podređen je najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici, a jedan od tih subjekata ima dozvolu za rad Agencije za nadzor osiguranja;
- 9) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekat, a istom mješovitom finansijskom holdingu podređen je najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u Crnoj Gori i najmanje jedan regulisani subjekt sa sjedištem u državi članici, a ni jedan od tih subjekata nema dozvolu za rad u državi članici u kojoj je sjedište mješovitog finansijskog holdinga, a pravno lice koje je od Agencije za nadzor osiguranja dobilo dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru;
- 10) ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a finansijski konglomerat je grupa bez matičnog društva, a pravno lice koje je od Agencije za nadzor osiguranja dobilo dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru; ili
- 11) u drugim slučajevima, ako na čelu finansijskog konglomerata nije regulisani subjekt, a pravno lice koje je od Agencije za nadzor osiguranja dobilo dozvolu za rad je regulisani subjekt sa najvećom bilansnom sumom u najznačajnijem finansijskom sektoru.

(4) Izuzetno od st. 1, 2 i 3 ovog člana, mjerodavni nadležni organi mogu između sebe odrediti koordinatora i na drugačiji način ako je to u određenom slučaju potrebno, uzimajući u obzir strukturu i poslovanje finansijskog konglomerata u različitim državama, pod uslovom da su prije donošenja odluke dali mogućnost finansijskom konglomeratu da se izjasni o tome.

(5) Kako bi se obezbijedila adekvatna dodatna supervizija, odnosno nadzor regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu, između nadležnih organa država članica, uključujući i organe u državi članici u kojoj mješoviti finansijski holding ima sjedište, imenuje se jedan koordinatorski koji je odgovoran za koordiniranje i sprovođenje dodatne supervizije odnosno nadzora, a podaci o imenovanom koordinatorskom objavljuju se na internet stranici Zajedničkog odbora iz člana 35 ovog zakona.

Poslovi koordinatora

Član 28

(1) Poslovi koordinatora pri sprovođenju dodatne supervizije, odnosno nadzora su naročito:

- 1) koordiniranje prikupljanja i distribucije relevantnih i značajnih informacija između nadležnih organa, u toku redovnog poslovanja i u vanrednim situacijama, uključujući distribuciju informacija koje su potrebne nadležnom organu za obavljanje poslova iz njegove nadležnosti;
- 2) procjena finansijskog položaja finansijskog konglomerata;
- 3) procjena usklađenosti poslovanja finansijskog konglomerata sa propisima o adekvatnosti kapitala, koncentraciji rizika i transakcijama u okviru grupe iz čl. 19 do 23 ovog zakona;
- 4) procjena usklađenosti strukture, organizacije i sistema internih kontrola u finansijskom konglomeratu sa članom 24 ovog zakona;
- 5) planiranje i koordiniranje poslova mjerodavnih nadležnih organa pri obavljanju poslova iz njihove nadležnosti;
- 6) ostali poslovi u skladu sa ovim zakonom i propisima iz člana 39 ovog zakona.

(2) Koordinator će od drugog nadležnog organa tražiti sve informacije koje su u skladu sa sektorskim propisima ranije dostavljene tom nadležnom organu, a koje su koordinatoru potrebne za obavljanje zadataka u skladu sa ovim zakonom.

(3) Koordinator i mjerodavni nadležni organi, a po potrebi i ostali nadležni organi, u cilju olakšavanja i uspostavljanja dodatne supervizije, odnosno nadzora uspostavljaju mehanizme koordiniranja, kojima se koordinatoru mogu povjeriti dodatni zadaci i definisati postupak donošenja odluka između relevantnih nadležnih organa u skladu sa čl. 8 do 15, čl. 20, 21, 26 i 32 i članom 33 stav 2 ovog zakona, kao i definisati procedure za saradnju sa ostalim nadležnim organima.

(4) Aktivnosti koordinatora u vezi sa posebnim zadacima za koje je zadužen, a koji se odnose na dodatnu superviziju, odnosno nadzor regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu, ne utiču na zadatke i odgovornosti nadležnih organa uređene sektorskim propisima.

(5) Saradnja koja se zahtijeva u skladu sa ovim članom i obavljanje zadataka iz st. 1 do 4 ovog člana i čl. 33 i 34 ovog zakona, kao i, uz poštovanje zahtjeva za čuvanje tajnosti, primjereno koordinisanje i saradnja sa mjerodavnim nadležnim organima trećih zemalja, po mogućnosti sprovodi se kroz rad kolegijuma, osnovanih na osnovu sporazuma o saradnji zaključenih u skladu sa zakonom.

Obaveze mješovitog finansijskog holdinga

Član 29

Mješoviti finansijski holding dužan je da, bez odlaganja, obavijesti koordinatora o imenovanim licima u organima upravljanja tog holdinga.

Pristup informacijama

Član 30

(1) Pravno lice u finansijskom konglomeratu dužno je da nadležnom organu za potrebe obavljanja dodatne supervizije, odnosno nadzora finansijskog konglomerata omogući dodatnu superviziju, odnosno nadzor nad poslovanjem tog lica u njegovom sjedištu i na ostalim mjestima u kojima to lice obavlja djelatnosti i poslove u vezi sa kojima nadležni organ sprovodi dodatnu superviziju, odnosno nadzor.

(2) Pravno lice u finansijskom konglomeratu dužno je da nadležnom organu omogući da izvrši kontrolu poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije i administrativne ili poslovne evidencije, kao i kontrolu informacione tehnologije i drugih pridruženih tehnologija, u obimu potrebnom za izvršenje dodatne supervizije, odnosno nadzora iz stava 1 ovog člana.

(3) Pravno lice u finansijskom konglomeratu dužno je da ovlaštenom licu nadležnog organa, na njegov zahtjev, uruči elektronske zapise, kopije poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije i administrativne ili poslovne evidencije, u zahtijevanoj formi (papirnoj ili elektronskoj).

(4) Nezavisno od odredbi drugih zakona, sva lica uključena u dodatnu superviziju, odnosno nadzor u skladu sa ovim zakonom, dužna su da omoguće međusobnu razmjenu svih informacija koje mogu biti od značaja za dodatnu superviziju odnosno nadzor i razmjenu informacija u skladu sa ovim zakonom.

(5) Razmjena informacija iz stava 4 ovog člana vrši se i sa evropskim nadležnim organima, odnosno Evropskim nadležnim organom za osiguranje i profesionalno penzijsko osiguranje, Evropskim nadležnim organom za hartije od vrijednosti i tržišta kapitala i Evropskim bankarskim regulatorom, u skladu sa članom 35 Regulative (EU) 1093/2010, Regulative (EU) 1094/2010, odnosno Regulative (EU) 1095/2010, direktno, odnosno po potrebi preko Zajedničkog odbora.

IV. DODATNA SUPERVIZIJA, ODNOSNO NADZOR NAD LICIMA IZ TREĆE ZEMLJE

Dodatna supervizija, odnosno nadzor nad licima iz treće zemlje

Član 31

Nad regulisanim subjektom sa sjedištem u Crnoj Gori, čije je matično društvo lice u grupi pravno lice koje ima sjedište u trećoj zemlji, i koji je dio finansijskog konglomerata ili mješoviti finansijski holding sa sjedištem u trećoj zemlji koji ima zavisna društva u Crnoj Gori sprovodi se dodatna supervizija, odnosno nadzor na nivou finansijskog konglomerata u skladu sa odredbama ovog zakona.

Matično društvo iz treće zemlje

Član 32

(1) Nadležni organi provjeravaju da li su regulisani subjekti, čije matično društvo ima sjedište u trećoj zemlji, predmet dodatne supervizije, odnosno nadzora od strane nadležnih organa iz treće zemlje koja je ekvivalentna dodatnoj superviziji, odnosno nadzoru u skladu sa odredbama ovog zakona.

(2) Provjeru iz stava 1 ovog člana vrši nadležni organ koji bi u skladu sa članom 27 ovog zakona bio imenovan za koordinatora, a na zahtjev matičnog društva sa sjedištem u trećoj zemlji ili bilo kojeg regulisanog subjekta koji ima sjedište u Crnoj Gori ili državi članici, ili na inicijativu tog nadležnog organa.

(3) Nadležni organ iz stava 2 ovog člana dužan je da se, pri vršenju provjere u skladu sa ovim članom, savjetuje sa drugim nadležnim organima, a pri donošenju odluke o ekvivalentnosti supervizije, odnosno nadzora, nadležni organ primjenjuje smjernice iz člana 39 stav 1 tačka 3 ovog zakona.

(4) U slučaju da dodatna supervizija, odnosno nadzor koji vrše nadležni organi iz treće zemlje nije ekvivalentna dodatnoj superviziji, odnosno nadzoru u skladu sa odredbama ovog zakona, na regulisane subjekte će se primijeniti odredbe o dodatnoj superviziji, odnosno nadzoru regulisanih subjekata iz člana 18 stav 1 ovog zakona.

(5) U slučaju iz stava 3 ovog člana, način sprovođenja dodatne supervizije odnosno nadzora određuje koordinator uz prethodnu saglasnost mjerodavnih nadležnih organa.

(6) Nadležni organi mogu u izuzetnim slučajevima da zahtijevaju osnivanje mješovitog finansijskog holdinga sa sjedištem u nekoj od država članica i primijene odredbe ovog zakona na regulisana lica u finansijskom konglomeratu kojem je vodeći član u grupi taj holding.

(7) Aktivnostima iz st. 5 i 6 ovog člana treba da se postignu ciljevi dodatne supervizije, odnosno nadzora iz ovog zakona, i o tome moraju biti obaviješteni:

- 1) ostali nadležni organi uključeni u dodatnu superviziju, odnosno nadzor; i
- 2) Evropska komisija.

(8) Kada se nadležni organ ne slaže sa odlukom mjerodavnog nadležnog organa iz stava 2 ovog člana, primjenjuje se član 19 Regulative (EU) 1093/2010, Regulative (EU) 1094/2010, odnosno Regulative (EU) 1095/2010.

V. SARADNJA NADLEŽNIH ORGANA

Oblasti saradnje nadležnih organa

Član 33

(1) Nadležni organi za dodatnu superviziju, odnosno nadzor regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu i koordinator imenovan za taj finansijski konglomerat dužni su da međusobno saraduju.

(2) Nadležni organi dužni su da se međusobno konsultuju prije donošenja odluka koje su od značaja za supervizorske, odnosno nadzorne aktivnosti drugih nadležnih organa, a odnose se na:

- 1) promjene u akcionarskoj, organizacionoj ili upravljačkoj strukturi regulisanih subjekata u okviru finansijskog konglomerata za koje je potrebna saglasnost ili odobrenje nadležnog organa;
- 2) na postupke u vezi sa prekršajima iz člana 40 ovog zakona počinjenim od strane lica u okviru finansijskog konglomerata; ili
- 3) na mjere koje je licu u okviru finansijskog konglomerata izrekao nadležni organ.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, nadležni organ u hitnim slučajevima može da donese odluku i bez saradnje sa drugim organom, s tim da je o donesenoj odluci dužan da bez odlaganja obavijesti druge nadležne organe.

(4) Koordinator može pozvati nadležne organe, koji sami ne sprovode dodatnu superviziju, odnosno nadzor, da od vodećeg člana grupe zatraže sve informacije potrebne za obavljanje poslova iz člana 28 ovog zakona i da te informacije proslijede koordinatoru.

(5) Nadležni organ koji je od drugog nadležnog organa dobio podatke o subjektu, regulisanom ili neregulisanom u skladu sa zakonom, koji pripada finansijskom konglomeratu, može tom drugom nadležnom organu uputiti zahtjev za provjeru podataka, i na osnovu tog zahtjeva može da:

- 1) samostalno izvrši provjeru podataka;
- 2) omogući tom drugom nadležnom organu da samostalno izvrši provjeru podataka; ili
- 3) odredi ovlaštenog revizora ili drugo stručno osposobljeno lice da izvrši provjeru podataka u skladu sa sektorskim propisima.

(6) U slučaju iz stava 5 tač. 2 i 3 ovog člana, nadležni organ koji je podnio zahtjev može da učestvuje u provjeri podataka.

(7) Sve informacije i podaci koji se razmjenjuju u okviru dodatne supervizije, odnosno nadzora, podliježu odredbama o čuvanju poslovne tajne i prosljeđivanju povjerljivih informacija na način uređen sektorskim propisima.

Razmjena informacija

Član 34

(1) Nadležni organi za dodatnu superviziju, odnosno nadzor regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu i koordinator imenovan za taj finansijski konglomerat razmjenjuju sve informacije koje su od značaja za obavljanje poslova iz njihove nadležnosti u skladu sa sektorskim propisima i ovim zakonom, i u tom cilju nadležni organ, na sopstvenu inicijativu ili na inicijativu drugog nadležnog organa, dostavlja tom drugom nadležnom organu sve informacije koje su od značaja za obavljanje poslova iz njegove nadležnosti.

(2) Razmjena informacija iz stava 1 ovog člana vrši se i u skladu sa članom 35 Regulative (EU) 1093/2010, Regulative (EU) 1094/2010 i Regulative (EU) 1095/2010.

(3) Ako nadležni organ na osnovu razmjene informacija iz stava 1 ovog člana, ne obezbijedi dovoljno informacija koje su mu potrebne za obavljanje poslova iz njegove nadležnosti na osnovu ovog zakona, može te informacije tražiti i direktno od samog regulisanog subjekta.

(4) U okviru razmjene informacija iz stava 1 ovog člana, prikupljaju se i razmjenjuju naročito informacije u vezi sa:

- 1) strukturom upravljanja i organizacionom strukturom grupe, kao i svih regulisanih subjekata, neregulisanih zavisnih društava i značajnih filijala finansijskog konglomerata, imalaca kvalifikovanih učešća na nivou krajnjeg matičnog društva kao i nadležnih organa regulisanih subjekata u grupi;
- 2) politikom i strategijama poslovanja finansijskog konglomerata;
- 3) finansijskim položajem finansijskog konglomerata, naročito u vezi kapitalnih zahtjeva, transakcija u okviru grupe, koncentracije rizika i profitabilnosti;
- 4) podacima o akcionarima, odnosno imalcima udjela i organima upravljanja u pojedinim licima u okviru finansijskog konglomerata;
- 5) organizacijom, upravljanjem rizicima i sistemom internih kontrola na nivou finansijskog konglomerata;
- 6) prikupljanjem informacija od lica u finansijskom konglomeratu i provjeravanjem tih informacija;
- 7) nepovoljnim kretanjima u poslovanju regulisanih subjekata ili drugih lica u finansijskom konglomeratu koja bi mogla ozbiljno uticati na druge regulisane subjekte; i
- 8) prekršajima iz člana 40 ovog zakona i mjerama koje su nadležni organi izrekli pojedinim subjektima u okviru finansijskog konglomerata u skladu sa sektorskim propisima ili ovim zakonom.

(5) Informacije koje se odnose na regulisane subjekte u finansijskom konglomeratu nadležni organi razmjenjuju i sa centralnim bankama država članica, Evropskim sistemom centralnih banaka, Evropskom centralnom bankom i Evropskim odborom za sistemske rizike u skladu sa članom 15 Regulative (EU) 1092/2010.

(6) Mjerodavni nadležni organi će za potrebe obračunavanja adekvatnosti regulatornog kapitala tražiti potrebne informacije od vodećeg člana u grupi.

(7) Informacijama iz stava 1 ovog člana smatraju se naročito :

- 1) podaci iz finansijskih izvještaja za posljednje tri godine,
- 2) izvodi iz registra akcionara ili knjige udjela, u originalu ili ovjerenoj kopiji;
- 3) izvještaj o obračunu kapitalnih zahtjeva; i
- 4) šematski prikaz grupe.

Zajednički odbor

Član 35

(1) Nadležni organi sarađuju sa Zajedničkim odborom u skladu sa Regulativom (EU) br. 1093/2010, Regulativom (EU) br. 1094/2010 i Regulativom (EU) br. 1095/2010.

(2) Nadležni organi će Zajedničkom odboru odmah dostaviti sve informacije i podatke potrebne za obavljanje njegovih zadataka u skladu sa članom 35 Regulative (EU) br. 1093/2010, Regulativom (EU) br. 1094/2010 i Regulativom (EU) br. 1095/2010.

(3) Koordinator dostavlja Zajedničkom odboru informacije iz člana 24 st. 4, 5 i 6 i člana 34 stav 4 tačka 1 ovog zakona.

(4) Pri obavljanju zadataka i izvršavanju ovlašćenja na osnovu ovog zakona nadležni organi se pridržavaju smjernica, standarda i drugih preporuka Zajedničkog odbora i Evropske komisije.

Zajednički sporazum

Član 36

Koordinator i drugi nadležni organi iz Crne Gore i država članica mogu da zaključe sporazum o saradnji kojim će urediti sve značajne oblasti i poslove u vezi sa dodatnom supervizijom, odnosno nadzorom iz ovog zakona.

Saradnja nadležnih organa u vezi sa neposrednom dodatnom supervizijom, odnosno nadzorom

Član 37

(1) Nadležni organ iz Crne Gore može da izvrši neposrednu dodatnu superviziju, odnosno nadzor poslovanja radi provjere informacija koje se odnose na regulisane ili neregulisane subjekte u finansijskom konglomeratu koji ima sjedište u drugoj državi članici.

(2) Ako nadležnom organu iz Crne Gore bude podnjet zahtjev od nadležnog organa druge države članice da izvrši neposrednu dodatnu superviziju, odnosno nadzor, taj organ će u okviru svojih nadležnosti propisanih ovim zakonom:

- 1) samostalno, ili u saradnji sa drugim nadležnim organom iz Crne Gore, izvršiti neposrednu dodatnu superviziju, odnosno nadzor poslovanja;
- 2) omogućiti nadležnom organu iz druge države članice koji je podnio zahtjev da izvrši neposrednu dodatnu superviziju, odnosno nadzor nad poslovanjem; ili
- 3) na osnovu ovlašćenja koja ima kao nadležni organ iz Crne Gore, odrediti revizora ili drugo stručno osposobljeno lice da izvrši neposrednu dodatnu superviziju, odnosno nadzor poslovanja.

(3) U slučaju kada nadležni organ iz druge države članice ne vrši neposrednu dodatnu superviziju, odnosno nadzor poslovanja u smislu stava 2 tačka 2 ovog člana, taj organ može učestvovati u neposrednoj dodatnoj superviziji, odnosno nadzoru, koju vrši nadležni organ iz Crne Gore ili revizor, odnosno drugo stručno osposobljeno lice na osnovu ovlašćenja nadležnog organa iz Crne Gore.

Saradnja sa nadležnim organima iz trećih zemalja

Član 38

(1) Nadležni organi iz Crne Gore mogu da zaključe sporazum sa jednim ili više nadležnih organa iz trećih zemalja, kojim se obezbjeđuje osnova za razmjenu informacija potrebnih za obavljanje dodatne supervizije, odnosno nadzora regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu.

(2) Nadležni organi iz Crne Gore mogu da predlože Evropskoj komisiji zaključivanje sporazuma sa jednom ili više trećih zemalja za potrebe sprovođenja dodatne supervizije odnosno nadzora regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu.

Propisi o dodatnoj superviziji odnosno nadzoru nad finansijskim konglomeratom

Član 39

(1) Centralna banka Crne Gore propisuje način obračunavanja adekvatnosti kapitala na nivou finansijskog konglomerata, dodatnu superviziju, odnosno nadzor transakcija u okviru grupe i koncentracije rizika u okviru finansijskog konglomerata i

smjernice za usklađivanje supervizorskih, odnosno nadzornih praksi koje se odnose na sporazume o saradnji za finansijske konglomerate za kreditnu instituciju koja je vodeći član grupe u skladu sa članom 18 stav 1 ovog zakona.

(2) Komisija za tržište kapitala propisuje način obračunavanja adekvatnosti kapitala na nivou finansijskog konglomerata, dodatnu superviziju, odnosno nadzor transakcija u okviru grupe i koncentracije rizika u okviru finansijskog konglomerata i smjernice za usklađivanje supervizorskih, odnosno nadzornih praksi koje se odnose na sporazume o saradnji za finansijske konglomerate za društvo za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, društvo za upravljanje alternativnim investicionim fondovima, odnosno društvo za upravljanje penzionim fondovima koje je vodeći član grupe u skladu sa članom 18 stav 1 ovog zakona.

(3) Agencija za nadzor osiguranja propisuje način obračunavanja adekvatnosti kapitala na nivou finansijskog konglomerata, dodatnu superviziju, odnosno nadzor transakcija u okviru grupe i koncentracije rizika u okviru finansijskog konglomerata i smjernice za usklađivanje supervizorskih, odnosno nadzornih praksi koje se odnose na sporazume o saradnji za finansijske konglomerate za investiciono društvo, društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje, koje je vodeći član grupe u skladu sa članom 18 stav 1 ovog zakona.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Član 40

- (1) Novčanom kaznom od 5.000 do 40.000 EUR kazniće se pravno lice, ako:
- 1) u pisanoj formi ne obavijesti koordinatora o prestanku ispunjavanja uslova za postojanje finansijskog konglomerata u roku od 30 dana od dana prestanka postojanja uslova za utvrđivanje finansijskog konglomerata (član 16 stav 4);
  - 2) na nivou finansijskog konglomerata, ne održava odgovarajuću visinu adekvatnosti kapitala utvrđenu u skladu sa propisom iz člana 39 stav 1 tačka 1 ovog zakona (član 19 stav 1 tačka 1);
  - 3) na nivou finansijskog konglomerata, ne prati značajnu koncentraciju rizika (član 19 stav 1 tačka 2);
  - 4) na nivou finansijskog konglomerata, ne prati značajne transakcije u okviru grupe regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu (član 19 stav 1 tačka 3);
  - 5) pored zahtjeva iz člana 19 stav 1 ovog zakona, ne usvoji i ne sprovodi politike o adekvatnosti regulatornog kapitala (član 19 stav 2 tačka 1);
  - 6) pored zahtjeva iz člana 19 stav 1 ovog zakona, ne uspostavi i ne sprovodi efikasan i pouzdan sistem upravljanja rizicima (član 19 stav 2 tačka 2);
  - 7) pored zahtjeva iz člana 19 stav 1 ovog zakona, ne uspostavi i ne sprovodi efikasan sistem internih kontrola u svim oblastima poslovanja, a naročito u administrativnim i računovodstvenim postupcima (član 19 stav 2 tačka 3);
  - 8) ne vrši nadzor regulisanog subjekta u vezi sa ispunjavanjem obaveza iz člana 19 st. 1 i 2 ovog zakona (član 19 stav 3);
  - 9) ne održava adekvatnost regulatornog kapitala u skladu sa članom 20 stav 1 ovog zakona;
  - 10) ne obračunava redovno, a najmanje jednom godišnje, regulatorni kapital i dodatne kapitalne zahtjeve i o tome ne obavijesti koordinatora (član 20 stav 4);
  - 11) ne izvještava, redovno, a najmanje jednom godišnje, koordinatora o značajnoj koncentraciji rizika na nivou finansijskog konglomerata (član 22 stav 1);

- 12) ne izvještava, redovno, a najmanje jednom godišnje, koordinatora o značajnim transakcijama u okviru grupe regulisanih subjekata u finansijskom konglomeratu (član 23 stav 1);
  - 13) ne uspostavi i ne sprovodi efikasno upravljanje rizicima i sisteme internih kontrola koji uključuju i odgovarajuće administrativne i računovodstvene procedure (član 24 stav 1);
  - 14) ne dostavi, na nivou finansijskog konglomerata, na godišnjoj osnovi nadležnim organima u Crnoj Gori podatke o svojoj strukturi, upravljanju i organizacionoj strukturi, kao i takve podatke za sve regulisane subjekte, neregulisana zavisna društva i značajne filijale (član 24 stav 5);
  - 15) javno ne objavi, na nivou finansijskog konglomerata u cjelosti ili pozivanjem na već objavljene identične informacije, opis svoje strukture, strukture upravljanja i organizacione strukture (član 24 stav 6);
  - 16) ne obavijesti, bez odlaganja, koordinatora o imenovanim licima u organima upravljanja tog holdinga (član 29);
  - 17) nadležnom organu za potrebe obavljanja dodatne supervizije, odnosno nadzora finansijskog konglomerata, ne omogući dodatnu superviziju, odnosno nadzor nad poslovanjem tog lica u njegovom sjedištu i na ostalim mjestima u kojima to lice obavlja djelatnosti i poslove u vezi sa kojima nadležni organ sprovodi dodatnu superviziju, odnosno nadzor (član 30 stav 1);
  - 18) ne omogući nadležnom organu da izvrši kontrolu poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije i administrativne ili poslovne evidencije, kao i kontrolu informacione tehnologije i drugih pridruženih tehnologija, u obimu potrebnom za izvršenje dodatne supervizije, odnosno nadzora iz člana 30 stav 1 ovog zakona (član 30 stav 2);
  - 19) ne uruči ovlašćenom licu nadležnog organa, na njegov zahtjev elektronske zapise, kopije poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije i administrativne ili poslovne evidencije, u zahtijevanoj formi (papirnoj ili elektronskoj), (član 30 stav 3);
  - 20) ne izvrši usklađivanje sa odredbama ovog zakona u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona (član 42).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 2.000 EUR do 4.000 EUR.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje propisa

Član 41

Nadležni organi će u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propise za čije donošenje su ovlašćeni članom 39 ovog zakona.

Usklađivanje sa odredbama ovog zakona

Član 42

Regulisani subjekt dužan je da izvrši usklađivanje sa odredbama ovog zakona u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odložena primjena

Član 43

Odredbe člana 9 st. 3 i 4, člana 14 stav 3 tač 2 i 3, člana 15 stav 3 tač 2 i 4, člana 18 stav 1 tačka 2, člana 19 stav 4, člana 27 stav 1 tač. 4 do 9, stav 2 tač. 4 do 9, stav 3 tač. 4 do 9 i stav 5, člana 30 stav 5, člana 32 stav 6, stav 7 tačka 2 i stav 8, člana 34 st. 2 i 5, čl. 35, 36 i 37 i član 38 stav 2 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Stupanje na snagu

Član 44

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

*U ovaj zakon prenijete su Direktiva 2002/87/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. decembra 2002. godine o dodatnom nadzoru kreditnih institucija, društava za osiguranje i investicionih društava u finansijskom konglomeratu i o izmjeni direktiva Savjeta 73/239/EEZ, 79/267/EEZ, 92/49/EEZ, 92/96/EEZ, 93/6/EEZ i 93/22/EEZ i direktiva 98/78/EZ i 2000/12/EZ, Direktiva 2005/1/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2005. o izmjeni direktiva Savjeta 73/239/EEZ, 85/611/EEZ, 91/675/EEZ, 92/49/EEZ i 93/6/EEZ i direktiva 94/19/EZ, 98/78/EZ, 2000/12/EZ, 2001/34/EZ, 2002/83/EZ i 2002/87/EZ radi uspostavljanja nove organizacione strukture odbora za finansijske usluge, Direktiva 2008/25/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. marta 2008. o izmjeni Direktive 2002/87/EZ o dopunskom nadzoru kreditnih institucija, osiguravajućih društava i investicionih društava u finansijskom konglomeratu, u pogledu sprovedbenih ovlašćenja dodijeljenih Komisiji, Direktiva 2011/89/EU Evropskog parlamenta i Savjeta 16. novembra 2011. o izmjeni direktiva 98/78/EZ, 2002/87/EZ, 2006/48/EZ i 2009/138/EZ u odnosu na dodatni nadzor finansijskih subjekata u finansijskom konglomeratu, Direktiva 2013/36/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i prudencijalnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicionim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ i stavljanju van snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ, Direktiva (EU) 2019/2034 Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. novembra 2019 o prudencijalnom nadzoru nad investicionim društvima i izmjeni direktiva 2002/87/EZ, 2009/65/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU i 2014/65/EU